

sede. Navzoč je bil ves dvor; kraljica, prestolonaslednica in princezinje so bile v prazniški narodni noši. Po izročitvi ključev se je dvor in vse ljudstvo podalo v samostan k zahvalni službi božji. Kralj je položil ključ na skrinjico ostankov sv. Petra z besedami: „Tu imaš ključ trdega Skadra, ki ti je prizadejal toliko gorja!“ Vsi navzoči so ihteli.

Ali smejo kmetje živino klati in meso prodajati?

Ko je leta 1908 zavlada huda suša in je nastalo vsled tega pomanjkanje krme, so začeli živinorejci živino nenavadno močno prodajati. Cene so zelo padle, mesarji in prekupeci so to priliko hitro porabili ter ponujali za živino nesramno nizke cene. Nekateri posestniki so prosili pri c. kr. okrajnih glavarstvih za dovoljenje, da smejo živino doma zaklati ter meso razprodati. To dovoljenje so tudi dobili. Istotako je bilo leta 1909. Tudi letošnje leto je cena živini padla, cena mesu pa je ostala ista. Nekateri posestniki iz občine Smartno na Paki so zopet prosili za dovoljenje, da smejo živino doma zaklati. Toda c. kr. okrajno glavarstvo je na pritožbo mesarjev dovoljenje odreklo ter svoj sklep utemeljevalo s tem, da ni pomanjkanja krme in da ni res, da bi se živina ne mogla prodati po primerni ceni! Da je pa bilo c. kr. okrajno glavarstvo o tem napačno poučeno, naj kaže samo eden slučaj. Neki posestnik je prodajal kravo po večih sejnih. Ponujali so mu za njo največ 180 kron. Dotični je potem kravo doma zaklal ter meso razprodal in je izkupil 280 kron, torej celih 100 kron več. Iz tega je razvidno, kako se živinorejce odira!

Vsi posestniki, kateri so potem doma klati živino, so bili ovađeni, vendar pa ni bil nobeden kaznovan. Mnenje politične oblasti je bilo namreč napačno, kajti kmetovalec sploh sme doma klati svojo živino in prodajati meso v takem obsegu, da klanje ne dobi obrtnega značaja. Seveda mora žival, kakor tudi potem meso, ogledati mesooglednik, kateremu se mora klanje poprej naznaniti in je treba plačati užitinski davek (dac). Ker so pa obrtne oblasti to zadevo različno tolmačile, zato je c. kr. trgovinsko ministrstvo dalo podrejenim oblastim navodila, kako naj postopajo in so sedaj vsled tega vsi dvomi izključeni. Odstavek tega navodila se glasi:

„Potemtakem klanje in prodajanje mesa po kmetovalcih ni smatrati za nedovoljeno mesarsko obrt, če in dokler je to delo postranska kmetijska obrt, ki zanjo ne veljajo določila obrtnega reda, dokler se drži v mejah, ki so primerne kmetiji, in dokler se vrši po posestnikih samih, oziroma po njihovih kmetijskih delavcih ali drugih premožnih osebah, in sicer na priprost način, primeren kmetijskim odnošajem.“

Iz te ministrske odredbe je torej jasno razvidno, da sme vsak kmetovalec toliko živine zaklati doma in mesa razprodati, kolikor je ima sploh na prodaj. Seveda ne sme živine kupiti in potem zaklati, ker to klanje potem dobi že značaj obrti.

Torej ni treba pri c. kr. okrajnih glavarstvih vlagati nobenih tozadevnih prošenj, niti klanja naznaniti. Naznaniti se mora mesoogledniku in plačati užitnino. V slučaju, da bi obrtna oblast zavoljo klanja koga kaznovala, naj se pritoži na c. kr. namestnijo v Gradec in se ozira na zgoraj omenjeno ministrsko odredbo. Ta odredba je izšla 1. 1909.

Politični ogled.

— **Prestolonaslednik Franc Ferdinand** je pri sprejemu odličnega Hrvata pred kratkim izjavil, da dobro pozna težaven položaj, v katerem se nahajajo Hrvatje zavoljo notranjih razmer in da je Hrvatom iz srca naklonjen. Ko se je pretekli teden otvorila na Dunaju jadranska razstava, je v svojem otvorilnem govoru prestolonaslednik opozoril, kako raste pomen avstrijskih dežel ob Jadranskem morju. Vse Slovence in Hrvatje navdajajo take izjave iz prestolonaslednikovih ust z velikim veseljem.

— **Državni zbor** se vedno ni sklican. Prej so stala na poti nedovršena pogajanja na Češkem in Poljskem, sedaj pa naše napeto razmerje do Črne gore in nerazjasnjene razmere v Albaniji. Toda ker je najnevarnejša točka naše razmerje do Črne gore, dobila prijaznejše lice, je s tem izginila tudi največja ovira za sklicanje državnega zbora. Vest, da je zbornični predsednik dr. Silvester proti volji ministrskega predsednika sklican državni zbor, in da je vsled tega nastal spor med vlado in državnim zborom, kar bi povzročilo razpust državnega zbora, je neresnična. Dr. Silvester postopa v sporazumu z vlado. Ako ne bo na jugu novih težav, se skliče državni zbor za dan 14. ali 15. maja.

— **Katoliška Kmečka Zveza** za nemški del Štajerske ima na Binkoštni torek dne 13. maja v Gradcu svoj občni zbor. Na Binkoštni ponedeljek pa je zborovanje zaupnikov. Stranka, kateri pripadajo v ogromni večini srednje- in gornještajerski kmetje, ima posebno dobro izpeljano svojo organizacijo zaupnikov, za katere prireja po okrajih večkrat v letu posebne shode. Ta način organizacije bi bil tudi za Slovensko Kmečko Zvezo zelo priporočljiv. Glasilo nemških katoliških kmetov, „Sonntagsbote“, je razširjeno v nad 30 tisoč izvodih.

— **V Zagrebu** se je dne 30. aprila obhajal spominski dan smrti grofov Zrinjski in Frankopani, ki so bili dne 30. aprila 1671 v Dunajskem Novem mestu obglavljeni, ker so se zarotili proti tedanjemu vladarju

nemškega cesarstva, Leopoldu I., ki je sklenil neugoden mir s Turki. Zarota je bila izdana, Peter Zrinjski in Franjo Frankopan vjeta ter zaprti v Dunajskem Novem mestu. Skoraj vsi krščanski vladarji in sam papež so prosili milosti hrabrima Hrvatoma, ki sta se tolikokrat odlikovala v bojih za sveto Kristusovo vero, toda zastonj. Dne 18. aprila obsodili so ju kot izdajalec v smrt; vzeli so jima vse časti in vse imetje ter sklenili, da se ima njihov spomin za vselej zatreti. Dne 30. aprila 1671 so v Dunajskem Novem mestu zaprli mestna vrata, a vsi vojščaki so se v polni vojaški opravi razpostavili okoli trga, na katerem je ob 10. uri dopoldne odsekal rabelj glavo hrvaškemu banu Petru Zrinjskemu in njegovemu svaku Franju Frankopanu. Nesrečno Petrovo ženo, ponosno Katarino, so Nemci odpeljali v Gradec ter jo zaprli v samostan dominikank, v katerem je znorela ter potem kmalu umrla. — Spomin na te dogodke so obhajali dne 30. aprila Zagrebčani prav slovesno. Ker pa je ob priliki slavnostnega zborovanja par mladih ljudi zapelo črnogorsko narodno himno in klicalo protidržavne kliče, je policija posegla vmes ter tako povzročila, da se je slavnost naglo končala. Na večer so se v gledališču ti prizori ponovili.

— **Na Ogrskem** je začel dne 5. maja zborovati državni zbor. Opozicija se ne udeležuje sej. Vendar pišejo listi, da v opoziciji ni več prejšnje edinstvo. Dočim vstraja Just na stališču neprestanega odločnega boja proti vladi, sta grof Andraši in Aponji za pogajanja na podlagi novega programa. Politične razmere so pač nezdrave med Madžari, niti v vladni stranki, niti med opozicionalci nobenih vzorov, zato pa tudi nobene sposobnosti za daljši boj. Slabi ljudje in slabotne stranke se hitro naveličajo vročih bojov in hočejo premirja. Smešno je, da išče madžarska opozicija podlaga za sporazumljenje v novem programu za volilni red. Ve se namreč, da je pretežna večina opozicije za volilni red, kakor se je letos potrdil v zbornici in ga je podpisal že tudi cesar, in noče drugega volil. reda, ker bi vsak nadaljni mogel Madžarom k večjemu kaj vzeti, ne pa pridjati. Sedanja ogrska vlada se zelo trudi, da bi Čuvaj prišel zopet z dopusta nazaj in prijel trdo za vajeti, ker je baje sedanjji njegov namestnik dr. Unkelhajzer preveč popustljiv. Na Dunaju pa še vedno mislijo, da bi bilo najbolje, ako prevzame posele vlade na Hrvaškem kak hrvaški general.

— **Napadi na vladarje.** V nedeljo, dne 4. maja, se je izvršil v Karlsruhe napad na sedanjega badenskega vladarja, velikega vojvodo Friderika. Vojvoda je ravno stopil na voz, da se odpelje k dirki. V tem trenutku pristopi k vozu neznan človek z odprtim nožem v roki ter zamahne proti vojvodi. Toda vojvoda je hipoma spoznal položaj, potegnil sabljo ter odbil namerjeni sunek. V tem je že prihitela policija ter zgrabila napadaleca. Napadalec je baje na umu bolan. Toda to je izraz, ki se rad rabi pri napadalcih na vladarje. — Listi poročajo, da je francoska vlada izvedela, da anarhisti zopet pripravljajo napad na španskega kralja Alfonza ob priliki, ko bo obiskal Francosko. Več anarhistov je dala francoska policija zapreti, ker jih sumi, da so v zaroti proti kraljevemu življenju.

Razne novice.

Godovi prihodnjega tedna.

11. nedelja: Binkošti. Prihod sv. Duha.
12. Binkoštni ponedeljek: Pankracij.
13. torek: Servacij, škof; Glicerija, devica.
14. sreda: † Kvatre, Bonifacij, mučenec.
15. četrtek: Zofija, mučenica; Hilarij, spoznav.
16. petek: † Kvatre, Janez Nepomuk, mučenec.
17. sobota: † Kvatre, Paskal; Maksima.

* **Odlkovanje.** Zaslužni križec za 40letno zvesto službovanje je dobil veleč. g. Lovro Janžekovič, župnik v Veržeju.

* **Iz Šole.** Imenovani so začasni učitelji: Friderik Sušnik za stalnega učitelja v Rajhenburgu; Ludovik Kokot v Dobovi in Ferdinand Sentjure v Sromljah. V stalni pokoj je stopila učiteljica Lavra Šlegel v Konjicah.

* **Evharistični shod** bo drugo leto v Lurda. Tako se je sklenilo na letošnjem shodu, ki se je, kakor znano, vršil na otoku Malta v Sredozemskem morju. Gotovo je, da bodo Slovenci šli na ta shod s posebnim vlakom. Zato pa štedimo že sedaj za to vožnjo!

* **Ali že vera peša?** Tako povprašuje liberalni člankar v zadnjem „Narodnem Listu“. Kadar vidimo liberalca jokati za vero, zdi se nam, kakor da bi videli satana, stati ob peklenjskih vratih ter jokati, da jih toliko prihaja v njegovo kraljestvo. Liberalnim solzavcem ni za vero, ampak za lažjo in zavijanjem se zaganjajo v njo, da bi jo omajali. Toda vedno brezuspešno. Slovensko ljudstvo liberalnim švindlerjem ne verjame več.

* **Iz socialističnega tabora.** Na Dunaju so si ustanovili socialni demokratje veliko tovarno za kruh, imenovano Hammerbrotwerke. S to tovarno nameravajo po izjavi njihovega židovskega voditelja Karpelesa, ugonobiti pekovski obrtni stan na Dunaju in Nižjem Avstrijskem. Toda naprava je tako velikanska, da stroški še dosedaj niso v nobenem razmerju z dohodki. Podjetje je prišlo v denarno težavo. Toda v tem hipu mu je priskočil na pomoč veliki kapital, in sicer Rotšildova banka Kreditanstalt, ki jim je posodila denar pod zelo ugodnimi pogoji. Pa pravijo socialni demokratje, da je ves njihov boj v prvi vrsti naperjen proti velikemu kapitalu. Kdo bi to verjel. Veliki kapitalisti so pametni dovolj, da bi svojih istinitih sovražnikov ne podpirali.

* **Kdo dela draginjo?** Naši slovenski poslanci ves čas v državni zbornici onozarjajo na to, da nima krivde na draginji kmet, ampak karteli (zveza fabrikantov). Liberalni poslanci imajo za te glasove gluha ušesa. Sedaj poročajo listi, da so začeli bavarski fabrikanti uvažati sladkorne pridelke v Avstrijo, si ustanovili svoje tovarne in prodajajo bavarski sladkor vkljub uvoznim stroškom po nižji ceni kakor avstrijski fabrikanti.

* **Bojijo se nas.** Odkar so naši bratje na Balkanu premagali divjega Turčina, se je polastil naših nemških zagrizencev velik strah. Bojijo se tudi nas, avstro-ogrskih Jugoslovanov, vsled naše čilosti in junaštva. V Mariboru sklicujejo spodnještajerski Nemci za eno prihodnjih nedelj velik shod spodnještajerskega nemštva, na katerem bodo govorniki slikali boječim Nemcem onega strašnega jugoslovenskega zmajca, ki hoče požreti štajerske in druge Nemce na našem jugu. O joj!

* **Slovenci v Mariboru.** Vse Slovence, kateri pridejo dne 18. maja v Maribor, že danes opozarjamo, da se bodo ta dan v Mariboru prodajale na ulici cvetlice v nemško-nacionalne namene. Nemci hočejo zgraditi na Pohorju svojo kočjo, ker je seveda za vsakega blagorodnega Nemca poniževalno, ako bi prestopil prag Ruške kočje, ki je v slovenskih rokah. Nemec noče, da bi se podpiralo slovensko podjetje. In če drugače ne more, gre tudi na ulico prosjačit, samo, da ni treba dati Slovincem nobenega vinarja več. Slovence, ki si kupi dne 18. maja od Nemcev cvetlice, pljune v svojo lastno skledo.

* **Nemški Sulferajn** ima letos svoj občni zbor ob Binkošti na Dunaju. L. 1912 je imel Sulferajn 1 milijon 400.000 kron dohodkov. Ena četrtnina denarja se je uporabila za stavbo novih šol, dve četrtnini za vzdrževanje ponedeljevalnic, ena četrtnina pa za uradnike, potovalne učitelje, shode in one učitelje, ki si dajo svoj odpad od svojega (slovenskega) naroda plačati. Delo Sulferajna zahteva od nas, da podpiramo, kolikor se da, naše izobraževalne organizacije in Slovensko Stražo.

* **Štajerski pomožni sklad** je dosegel visočino enega milijona kron. Vsled tega se bo lahko dajalo za 25% več podpor kot dosedaj. Dne 5. t. m. je imel odbor za oskrbovanje tega sklada v graškem namestništvu sejo, katere sta se udeležila tudi dr. Korošec in Robič. Po njiju predlogu se bode pri podporah odsej oziralo tudi na poljedelske najemnike in viničarje.

* **Za birmo.** Prišel je zopet čas, ko se deli sv. birma. Opozarjamo botre in stariše, naj vendar pustijo grdo razvado, da otroke ta dan napojijo. Pogostoma se zgodi, da je otrok ta dan prvokrat pijan; kar v njem pred poldnem v zakramentu sv. birme ustvari sv. Duh, razdere popoldne hudobni duh alkohola. — Marsikateri propadli zastareli pijanec bi lahko s pristom nazaj pokazal na dan svoje birme, rekoč: Takrat sem bil prvokrat pijan, krivi so bili pa stariši in botri. Otrokom dajati alkohol, je zločinstvo.

* **Sveta vojska.** V Mariboru se je v nedeljo, dne 4. t. m., vršilo ustanovno zborovanje društva „Sveta vojska“, katero ima namen, gojiti med spodnještajerskim slovenskim ljudstvom treznostno gibanje in posebno odvrčati ljudi od nesrečnega žganjepitja. Udeležba iz vseh krogov je bila zelo lepa; posebno razveselivo je, da se je naša učeča se in delavska mladina udeležila v izredno lepem številu zborovanja. Dr. Kovačič je kot predsednik pripravljalnega odbora s prisrčnim pozdravom otvoril važno zborovanje. Nato je dr. Švab iz Celja predaval o škodljivem vplivu alkohola na človeško telo. Svoje zanimivo predavanje je podprl z nekaterimi slikami in vzgledi. Dr. Kovačič je nato govoril o škodi, ki jo povzroča alkohol mladini. Nato sta nastopila Šut Marija in Znuđerl Konrad, učenca krčevinske šole, s primernimi deklamacijami. V odbor „Svete vojske“ so bili izvoljeni: dr. Fr. Kovačič, predsednik; učiteljica Stupica, ravnatelj Šreiner, dr. Arneje in nadučitelj Jurko kot člani odbora. K društvu je pristopilo lepo število članov. Ob koncu je predsednik pozival navzoče k resnemu in vstrajnemu delu, da z bojem proti alkoholu izčistimo iz našega naroda one grde madeže, ki sledijo nesrečnemu pijančevanju. Poplemenitimo naš narod s treznostjo!

* **Jugoslovenska Strokovna Zveza** je imela dne 4. maja občni zbor v Ljubljani, kojega sta se udeležila tudi poslanca dr. Korošec in dr. Benkovič. Na Štajerskem imamo sedaj že 16 strokovnih skupin. V kratkem se ustanovi še 8 novih skupin, oziroma plačilnic. Izvolilo se je posebno štajersko-koroško okrožje s sedežem v Mariboru. V načelstvo tega okrožja so izvoljeni: Franc Zebot, predsednik; Jakob Supančič, namestnik, Josip Stelcar in Ivan Zupan st., Trbovlje. Koroške skupine še določijo svojega zaupnika. Zveza ima že nad 23.000 kron upravnega sklada. Zvezino glasilo je v Ljubljani izhajajoča „Naša Moč“, za koje je treba plačati le 3 vin. na teden, 2 vin. pa plača organizacija. Delavci imajo v J. S. Z. močno in zvesto prijateljico.

* **Gradec.** V nedeljo, dne 20. aprila, je priredilo tukajšnje slovensko katoliško društvo „Kres“ veselico z igro: „General Burja“. Igralci so svoje vloge izvrstno rešili. Graški Slovenci so se v lepem številu udeležili veselice. Po končani igri so tamburaši zaigrali pesem „Lepa naša domovina“ in „Hej Slovenci“. Pela je cela dvorana, da je bilo veselje. — Slovenka v Gradcu.

* **Nova znamka zavžigalice Slovenske Straže.** V zalozi J. C. Menardi v Ljubljani so izšle nove vrste vžigalice Slovenske Straže v korist obmejnim Slovincem. Slika na škatljici nam kaže orla, plavajočega nad Ljubljano. Stare znamke vžigalice v korist obmejnim Slovincem bodo v kratkem izginile iz prome-